СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Технології викладання географії»

Компонента освітньої програми – *основна* (6)

Освітньо-професійна програма	**Середня освіта (Географія)**
Спеціальність	**А4 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**
Галузь знань	А Освіта
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача (-ів)	Добинда Ірина Петрівна, к.геогр. н. ***http://terra.chnu.edu.ua/iryna-petrivna-dobynda/***
Контактний тел.	+380994069763
E-mail:	i.dobynda@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	*https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=9447*
Консультації	Очні консультації - вівторок 13.00 - 14.30 (за попередньою домовленністю); Онлайн консультації - четвер 14.40 - 15.30

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна **«Технологія викладання географії»** спрямована на формування у майбутніх учителів географії здатності проєктувати та організовувати сучасний освітній процес на основі компетентнісного, діяльнісного, проблемного, дослідницького та особистісно орієнтованого підходів. Курс розкриває теоретичні засади технологічного підходу в географічній освіті, особливості вибору та поєднання педагогічних технологій відповідно до мети, змісту навчання, вікових особливостей учнів та освітнього середовища.

Особлива увага приділяється **проблемному, проєктному, кейс-, інтерактивному та дослідницькому навчанню**, технологіям розвитку критичного мислення, а також використанню сучасних цифрових ресурсів, геоінформаційних технологій, цифрових карт, матеріалів дистанційного зондування Землі та засобів штучного інтелекту. Розглядаються технології організації польових і краєзнавчих досліджень, змішаного, перевернутого та персоналізованого навчання.

Практична спрямованість курсу забезпечує формування вмінь **конструювати компетентнісні завдання, проблемні ситуації, географічні кейси, навчальні проєкти, цифрові та ГІС-завдання, польові дослідження, інструменти формувального оцінювання та технологічні моделі сучасних уроків географії**. Важливим складником є інтеграція актуальних географічних і суспільних проблем, питань сталого розвитку, охорони природи та локального краєзнавчого матеріалу.

Метою дисципліни «Технологія викладання географії» є формування у майбутніх учителів географії здатності проєктувати, організовувати та

оцінювати сучасний освітній процес з географії на основі компетентнісного, діяльнісного, дослідницького, проблемного та цифрового підходів.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ	
Тема 1	Технологічний підхід у сучасній географічній освіті
Тема 2	Компетентнісно орієнтоване навчання географії
Тема 3	Проблемне та дослідницьке навчання географії
Тема 4	Проєктна технологія у навчанні географії
Тема 5	Технологія кейс-навчання та ситуативного навчання
Тема 6	Інтерактивні технології навчання географії
Тема 7	Технологія формування критичного мислення на уроках географії
МОДУЛЬ 2. ЦИФРОВІ, ГЕОІНФОРМАЦІЙНІ ТА ДОСЛІДНИЦЬКІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИКЛАДАННІ ГЕОГРАФІЇ	
Тема 8	Цифрове освітнє середовище у навчанні географії
Тема 9	Геоінформаційні технології як засіб навчання географії
Тема 10	Дистанційне зондування Землі та супутникові дані у шкільній географії
Тема 11	Польові технології та географічні дослідження
Тема 12	Технологія навчання через сталий розвиток та реальні географічні проблеми
Тема 13	Технології змішаного, перевернутого та персоналізованого навчання
Тема 14	Штучний інтелект у викладанні географії
	Технологія оцінювання результатів навчання географії

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

Під час викладання курсу «Технології викладання географії» залучається низка освітніх технологій, зокрема, інформаційно-комп'ютерні технології, інтерактивні заняття (заняття дискусійна група, заняття з навчанням одних студентів іншими), інтегровані заняття.

Методи формування знань студентів: розповідь, пояснення, ілюстрація, проблемний виклад, частково-пошукові та дослідницькі методи, презентації, бесіди і дискусії, спрямовані на активізацію і стимулювання навчально-пізнавальної діяльності студентів. Методи формування практичних умінь і навичок: робота з контурними картами, атласами, розробка схем, таблиць, складання словника, аналіз джерельної бази, практичне виконання вправ

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

***Поточний контроль*:** При вивченні дисципліни «Технології викладання географії» рекомендується використовувати таки методи і форми контролю:

1. Для контролю засвоєння лекційного матеріалу: письмові модульні контрольні роботи; поточне тестування; оцінка за індивідуальне навчальне завдання; підсумковий письмовий чи тестовий іспит.

2. Для контролю і оцінювання практичних робіт: практична перевірка і оцінювання кожної практичної роботи.

3.Додатково: звіти, реферати, проєкти (наскрізні проекти; індивідуальні та командні проекти; поточний та підсумковий тестовий контроль; іспит.

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, написання модульних робіт, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи.

Підсумковий контроль *– іспит.*

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни, за умови, що кожна тема повинна бути здана хоча би на мінімальну оцінку. Роботи, які здаються невчасно без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів).

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Питання плагіату та академічної доброчесності регламентуються ЗУ «Про вищу освіту» та локально-правовими актами ЗВО:

- *Положенням про виявлення та запобігання плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polozhennia-pro-vyiavlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha/;
- *Політикою використання штучного інтелекту у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/polityka-vykorystannia-shtuchnoho-intelektu-v-chernivetskomu-natsionalnomu-universyteti-imeni-yuriia-fedkovycha-zi-zminamy-zatverdzhenymy-vchenoiu-radoiu-chnu-imeni-yuriia-fedkovycha/
- *«Кодекс академічної доброчесності та етики Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича»* https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/kodeks-akademichnoi-dobrochesnosti-ta-etyky-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu-imeni-yuriia-fedkovycha/ .

Використання здобувачами освіти інструментів штучного інтелекту (ШІ) під час виконання навчальних завдань:

- *допускається за умови* дотримання принципів академічної доброчесності (здобувач освіти несе відповідальність за зміст, достовірність і результати поданої роботи, а у разі використання ШІ зобов'язаний зазначити факт і спосіб його застосування);
- *не допускається* використання ШІ як заміни самостійного виконання завдань або з метою порушення вимог академічної доброчесності;

додаткові обмеження чи вимоги щодо використання ШІ можуть визначатися викладачем в освітньому процесі для конкретних видів навчальної діяльності відповідно до особливостей дисципліни.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Жемеров, О. О., & Блазун, В. М. (2014). *Сучасні технології навчання географії України: методичний посібник для студентів-географів ВНЗ*. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна. 32
2. Надтока, О. Ф., & Мартинюк, Т. С. (2016). The use of project activities in the context of the application of information and communication technologies at the geography lessons. Information Technologies and Learning Tools, 50(6), 71–85. https://doi.org/10.33407/itlt.v50i6.1280
3. Назаренко, Т. Г. (2013). Методика навчання географії в профільній школі: теорія і практика: монографія. Педагогічна думка. 380 с.
4. Назаренко, Т. Г. (2016). Методика навчання географії України в загальноосвітніх навчальних закладах (особливості навчання). Основа. 112 с.
5. Назаренко, Т. Г., & Браславська, О. (2019). Методика використання навчально-методичного програмованого засобу для навчання географії в школі. Збірник

наукових праць Уманського державного педагогічного університету, (3). https://doi.org/10.31499/2307-4906.3.2019.196297
6. Самойленко, В. М., Олійник, Я. Б., Вішнікіна, Л. П., & Діброва, І. О. (2014). Навчання географії: понятійно-термінологічний словник. Ніка-Центр. 352 с.
7. Топузов, О. М. (2007). Проблемне навчання географії в школі: теорія і практика: монографія. Фенікс. 304 с.
8. Топузов, О. М., Надтока, О. Ф., Назаренко, Т. Г., Вішнікіна, Л. П., Шуканова, А. А., & Самойленко, В. М. (2011). Методика навчання географії материків і океанів: навчально-методичний посібник для вчителів географії та студентів педагогічних вищих навчальних закладів. Картографія. 127 с.
9. Топузов, О. М., Самойленко, В. М., & Вішнікіна, Л. П. (2012). Загальна методика навчання географії: підручник. Картографія. 512 с.

Допоміжна

1. Добинда, І. П. (2025). Краєзнавча компетентність як важлива складова шкільної географії. У Методика навчання географії та історії: сучасні виклики та практичний досвід: матеріали І Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Дніпро, 10 квітня 2025 р.). Дніпро: Середняк Т. К. 200 с.
2. Добинда, І. П., & Проскурняк, М. М. (2025). Дисципліна «Культурні ландшафти» у структурі підготовки вчителя географії. Інноваційна педагогіка, 87. https://doi.org/10.32782/ip/87.28
3. Добинда, І. П., Холявчук, Д. І., Кирилюк, С. М., & Годзінська, І. Л. (2026). Формування просторової компетентності учнів через створення авторського атласу територіальної громади в умовах НУШ. *Природнича освіта та наука*, (2), 22–30. https://doi.org/10.32782/NSER/2026-2.03
4. Добинда, І., & Герасимчук, А. (2023). Роль краєзнавчого принципу у шкільній географічній освіті. Інноваційна педагогіка, 65(1), 46–50. https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/65.1.9
5. Добинда, І., & Денчиля, А. (2022). Оцінка екологічної грамотності учнів сільських та міських шкіл та роль географії у її формуванні. Інноваційна педагогіка, 47, 48–52. https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/47.8
6. Федій, О. (2026). Підвищення якості викладання географії в ЗЗСО засобами геоінформаційних систем. Витоки педагогічної майстерності, (37). https://doi.org/10.33989/2075-146x.2026.37.361899
7. Холявчук, Д. І., Алєксєєв, В. В., Кирилюк, С. М., & Добинда, І. П. (2026). Застосування кліматичної класифікації за Кеппеном у навчанні географії в школі. Інноваційна педагогіка, 92(2), 74–79. https://doi.org/10.32782/ip/92.2.14
8. Чубрей, О. С., Добинда, І. П., & Ковбінька, Г. Д. (2025). Інноваційні технології як чинник формування трансверсальних компетентностей у майбутніх учителів географії. Перспективи та інновації науки, 8(54), 905–913. https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-8(54)-905-912
9. Назаренко, Т. Г. (2015). Methodical features of implementation of information and computer technology teaching geography in school practice. Нові технології навчання, (84), 8–12.
10. Arsenenko, I., & Donets, I. (2026). Digitalization of geography education and innovative teaching technologies under the New Ukrainian School reform. Central European Journal of Science and Research, 7(1). https://doi.org/10.65237/2336-3630-2026-7(1)-1
11. Wilson, S., & Simic, A. (2025). GI Pedagogy: An Innovative Pedagogical Framework for Teaching With Geographical Information Systems – And Lessons for Higher Education. In Research on Technology in Social Studies Education (pp. 163–178). Emerald Publishing. https://doi.org/10.1108/978-1-80592-413-520251013
12. Heafner, T. L. (2009). Utilizing the power of technology for teaching with geography. In Research on Technology in Social Studies Education. Emerald Publishing. https://doi.org/10.1108/978-1-60752-294-220251015

Покликання на робочу програму навчальної дисципліни